

Bemærkninger til lovforslaget.

Vedtagelsen af lov nr. 156 af 7. juni 1958 om lønninger m. m. til folkeskolens lærere, af lov nr. 163 af samme dato om ændringer af lov om folkeskolen og af lov nr. 165 af samme dato om gymnasieskoler har nødvendiggjort en revision af lov nr. 102 af 15. marts 1947 om statstilskud til private eksamensberettigede realskoler, mellem- og realskoler og pigeskoler uden for København, Frederiksberg og Gentofte, idet denne lovs bestemmelser hviler på de nu ophævede eller ændrede love, lov nr. 414 af 12. juli 1946 om lønninger m. m. for folkeskolens lærere, lov nr. 160 af 18. maj 1937 om folkeskolen og lov nr. 62 af 24. april 1903 om højere almenskoler m. m.

Den nugældende tilskudslov forudsætter, at skolerne er opbygget som 4-årige realskoler afsluttende med alm. forberedelseseksamen eller 4-årige mellem-skoler med 1-årig realklasse afsluttende med henholdsvis mellemkoleeksamen og realeksamen eller 6-årige pigeskoler afsluttende med pigeskoleeksamen.

Folkeskoleloven af 7. juni 1958 § 19 bestemmer nu, at realafdelingen såvel ved kommunale som ved private realskoler består af 3 etårige klasser i tilslutning til 7. skoleår, og gymnasieskoleloven af samme dato bestemmer i § 23, at pigeskoleeksamen kan afholdes sidste gang med udgangen af skoleåret 1963-64. Med den fulde gennemførelse af disse love afløses de af tilskudsloven omfattede skoleformer derfor af en 3-årig realafdeling, og tilskudsgrundlaget er dermed ændret.

I den af folketingsudvalget angående de nævnte nye skolelove afgivne betænkning af 23. april 1958 er det da også forudsat, at de gældende tilskudsordninger for private eksamensskoler vil blive revideret, idet udvalget udtaler sig således (Folketings-tidende 1957-58 tillæg B. sp. 679):

„Venstres medlemmer af udvalget har ønsket, at undervisningsministeren erklærer sig villig til i forbindelse med skolelovenes ikrafttræden at søge gennemført en sådan ordning af reglerne for de private skolers tilskud fra staten, at disse skolers stilling sikres i samme omfang som hidtil, og at der gives statstilskud efter samme regler som for fri-skolerne til det antal hovedskoleklasser, som skolen har, herunder 8. hovedskoleklasse og 9. klasse, uden hensyn til, om hovedskolen er fuldt udbygget.

Ministeren har herefter over for udvalget udtalt, at han agter i det kommende folketingsår at frem-

sætte forslag for folketinget med henblik på tilvejebringelse af en ny tilskudsordning for de private eksamensskoler (de private realskoler og gymnasieskoler såvel i som uden for Storkøbenhavn), hvorefter der ydes eksamensskoletilskud til disse skolers realklasser og gymnasieklasser og desuden tilskud efter principperne for tilskud til friskoler til hovedskoleklasser som ovenfor nævnt.“

I de med undervisningsministeriets skrivelser til udvalget af 4. februar og 18. marts 1958 fulgte bilag (s. st. spalte 777 og spalte 783), hvori der nærmere redegøres for skolernes antal, opbygning og nuværende tilskudsordning, udtales det, at det vil blive taget under overvejelse at forbedre tilskudsordningen, hvor forholdenes udvikling gør det rimeligt, eksempelvis med hensyn til bestyrerlønnen ved de selvejende skoler og finansiel støtte til modernisering af skolernes bygninger. Videre understreges det, at der ved revision af den gældende tilskudsordning bør tages hensyn til de tilskudsordninger, man vedtager for andre skoleformers vedkommende, særlig de kommunale eksamensskoler.

Tilskuddet efter den gældende tilskudslov ydes som driftstilskud, lønningstilskud og fripladstilskud og beregnes efter meget udviklede regler, for lønningstilskuddets vedkommende til dels som følge af de hidtil gældende komplicerede regler for statens refusion af folkeskolens lønninger efter lærerlønningsloven af 12. juli 1946, idet lønningstilskuddet til de private realskoler stort set har fulgt disse regler.

Et af undervisningsministeriet nedsat udvalg vedrørende forenkling af tilskudsreglerne for samtlige private skoleformer har da også i sin i april 1958 afgivne betænkning stillet forslag om en forenkling af tilskudsordningen for de private realskoler bestående i, at de gældende tilskudsformer afløses af et grundtilskud på 5 000 kr. pr. skole, et lærerlønstilskud på 70 pct. og et bygningstilskud på 3½ pct. af værdien af skolens bygninger og inventar, hvorhos fripladstilskuddet opretholdes som hidtil. Der er herved tilstræbt størst mulig lighed med andre frie skoleformer under undervisningsministeriets område.

Anvendelsen af dette forslag er imidlertid stødt på den vanskelighed, at skolerne, der selv ville komme til at betale 30 pct. af lærerløningerne, kunne tænkes at være interesserede i fortrinsvis at beskæftige unge lærere og opsiges de ældre med højere lønninger. Denne vanskelighed har hidtil